

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *A B. V. V. V. közgyűlése.*

Forrás: *Népszava*

Bp.

(Hely)

1915 V. 21

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

385. 85

Hely

Idő

"1915"

Személy

Helv. szám

AB.V.V.V. közgyűlése.

*

A vállalat sanyaru helyzetben van, Hűvös ur fényes helyzetben van, az alkalmazottak nyomorogjanak tovább is, politikai szabadságuk megóvására még ígéret sem történt, Hűvös röhög, Bárczy megállapít, a város ráfizet, egy év múlva új rendszer következik.

A legnagyobb városkormányzati botrány, a leghihetlenebb botrány, amely egy modern nagy város életében megszülethetett: a Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaság és a székesfőváros között létrejött hirhedt ügylet. Ne keressünk analog esetet Nyugaton, ne sértsük meg a Nyugatot, menjünk Keletre: ilyen botrányos eset nem történhetett volna Moszkvában, sem Irkuckban, sem Pekingben. A főváros kormánya megvásárolta a B. V. V. V. részvényeinek felét 420 koronájával, összesen mintegy 30 millió koronáért — drága kamatu kölcsönpénzből —, *anélkül, hogy előbb meggyőződést szerzett volna a vállalat igazi értékéről és jövedelmezőségéről.* Tehát zsákban macskát vett a mi harminc milliónkért. A vásár fölösleges volt, az egész vállalat 1917. év január 1-én egy fillér befektetés nélkül a főváros tulajdonába juthatott volna; ilyen helyzetben csak valami rendkívül kedvező vétel lett volna megengedhető. De azóta bebizonyult, hogy a vétel a lehető legrosszabb volt, a főváros súlyos milliókat fizetett rá,

négy év alatt alig változtatott valamit az ott uralkodó állapotokon, ma pedig a 420 koronán vásárolt részvény — tekintve a 10 koronás osztalékot — még 200 koronát sem ér.

Ebben a botrányos ügyben súlyos felelősség terheli a polgármestert, aki a „nagyszabású börzeügyletet“ egy híres tőzsdei fezőr-céggel nyélbeütötte és az egész törvényhatósági bizottságot, amely az ügylethez egyhangulag hozzájárult. Ma, sajnos, ennél sokkal égetőbb bajai is vannak a főváros népének, mégis újra és újra le kell szögeznünk ezt a botrányt, újra és újra meg kell állapítanunk a felelőségeket; reméljük, eljön majd a hatásosabb felelősségrevonás ideje is, amikor majd az ügynek egyéb épületeres részletei is a nyilvánosság elé kerülnek.

Ma ezt a botrányt a B. V. V. V. Részvénytársaság évi közgyűlése teszi újra aktuálisá. Alább olvasható a közgyűlésről szóló részletes tudósítás. Itt csak néhány kiemelkedőbb mozzanatról kívánunk szólni.

Vidor és Brasch részvényesek — és főképen az utóbbi — súlyos vádakat emeltek a vállalatnál folytatott gazdálkodásért Brasch szerint néhai Hűvös József a vállalat építkezéseinek költségeiből 8%-ot *elszámolási kötelezettség nélkül* használhatott föl és ily módon 3 millió 200.000 koronát vonhatott el a részvényesek ellenőrzése alól. Ha ez az állítás megfelel a tényeknek, akkor egészen jogos Braschnak az a kívánsága, hogy a Hűvös-örökösök ellen visszatérítési pör indíttassék. És ha ez a rendszer akkor is folytatódott, amikor már — drága 30 milliónk

fejében — a várost nemcsak beveszélés, hanem döntő befolyás illette meg a vállalat dolgaiba: akkor a fővárosi kormányzatra ezzel újabb súlyos felelősség hárul. Az öreg Hűvös — Brasch szerint — kilométerpénzekben is összesen 284.000 koronát vágott zsebre illetéktelenül. Hűvös Iván, a fiu, évi 66.000 koronát zsebelt; a vállalat ügyészének — az öreg Hűvös vejének — 88.000 koronás költségjegyzékét fizettek ki már a fővárosi „befolyás“ idején. *A büntető törvény szerint ezek a dolgok nem minősíthetők jogtalan eltulajdonításnak, de a közönség erkölcsi érzése még ennél is súlyosabb minősítést alkalmaz...*

Hűvös Iván ur pedig — akinek a híres börzeügylet nyélbeütésének napjaiban az akkori igazgatóság 1922-ig terjedően 66 ezer korona évi jövedelmet biztosított —, cinikusan röhögött, mialatt apjának érdemeit így méltatták a részvényesek, ellenben büszkén kihuzta magát, amikor az elnöklő polgármester hipokrita dicséretekkel adózott a nagy elhunyt emlékének.

A Hűvös-dinasztia története tipikus esete a lelkiismeretlen kapitalista harácsolásnak és mi undorodva hallgatjuk az ilyen érdekek magasztalását. Bárczy polgármester ur megállapítása szerint az öreg Hűvös azért teremtett a vállalatnál fölösleges állásokat — szinekurákat —, azért „csinált ebből rendszert“, hogy így minél több érdek-társa legyen neki, akik a fővárossal szemben a magánvállalat érdekeit juttassák érvényre. A polgármesternek ez az „öszinte“ megállapítása pompásan mutatja be a vá-

roskormányzat mostani alapelveit, de miképen egyeztethető az össze a polgármester urnak a virilizmus föntartására irányuló törekvésével és az öreg Hűvösről már ismételt elmondott undorító himnuszaival?! Ha a főváros polgármestere a főváros érdeke ellen lepénzelt maffiát szervező férfiú közéleti erényeit nyilvánosan ismételt magasztalja: ezzel ugyancsak rossz szolgálót tesz a közéleti erkölcsnek. Egyébiránt szeretnénk tudni, mit szólnak a polgármester ur megállapításához azok a városatyák, akik a Hűvös ur vállalatainál gyönyörűen dotált igazgatósági, főügyelő bizottsági és egyéb állásokhoz jutottak? Mit szólnak például a Preyerek, Havasok, Bródyak és a többi?...

A polgármester urnak persze eszébe sem jut, hogy az — mondjunk nyhe szót — el-pazarolt milliók visszaszereztesse az üzem javára. Arra sem jutott ideje, hogy reflektáljon a munkások politikai üldözése és botrányos éhségbéren tartása dolgá-gában elhangzott panaszokra. A polgármester ur böles férfiú, ő belenyugszik a világ folyásába és zavartalan flegmával nézi, hogyan zsebel Hűvös Iván ur évi 66.000 koronát és hogyan használja föl helyzetét arcátlan politikai presszióra, míg ugyanakkor az alkalmazottak 2 korona 40 filléres napszámért robotolnak és politikai véleményükért üldöz-tetést szenvednek.

Ezeket el kellett mondani, *noha* ebben a pillanatban ezerszer nagyobb bajaink is vannak. Hiszen az itt vázolt állapotok, amelyek Magyarországon és a fővárosban elég általánosak, magyarázatát adhatják nagyon

sok mai bajunknak és így a B. V. V. V.-nak ez a közgyűlése tulajdonképen *akta a mai kor történetéhez.*

*

A közgyűlésről való tudósításunk itt következik:

Az új helyzet.

A Budapesti Villamos Vasut Rt. csütörtökön tartotta huszonegyedik évi rendes közgyűlését dr. Bárczy István polgármester, társulati elnök, elnöklésével. Az igazgatóság jelentése mindenekelőtt nagy magasztalással elbuesztatja Hűvös Józsefet, a társulat tavaly elhunyt elnökét és vezérigazgatóját. A jelentés ezután elparentálja a vállalatnak azon alkalmazottait is, akik a harc téren estek el. A hiányos adatok szerint eddig egy tisztviselő és harminckét alkalmazott vérzett el a hazáért.

A Hűvös József elhunytával megüresedett vezérigazgatói állást az igazgatóság nem töl-

te. A vasut ügyének legfőbb vezetői-kezebe tette le. A vállalat új elnökigazgatója dr. Bárczy István polgármester és ügyvezető alelnöke dr. Bódy Tivadar alpolgármester, csak néhány hét előtt vették át az ügyek intézését. E rövid idő, amely főképen átszervezésekkel telt el, természetesen nem járhatott még kívülről mutatkozó új eredménnyel. Az igazgatóság, mihelyt a viszonyok bizonytalansága megszűnik, minden erejével azon lesz, hogy a vasutat Budapest közlekedésügyének javára minél nagyobbra fejlessze és a vállalatot a részvényeseknek anyagi érdekében fölvirágoztassa. E célból az üzemköltségek lehető apasztása és a vasut bevételeinek lehető emelése lesz az igazgatóság főtörekvése. Ezután következik a múlt évi eredmény szám-szerű bemutatása.

Bírálat és javaslatok.

A jelentéshez elsőnek *Porzsolt Ernő* műepítész szólalt föl, aki megállapítja, hogy a lapokban megjelent közlemények a társaság botrányos gazdálkodásáról, csak azért maradtak cáfolatlanul, mert azok *szórol-szóra megfeleltek a valóságnak.* Követeli, hogy végre rendet teremtsenek, hogy az igazgatóság dotációjának a csökkentésével a szertelen kiadásokat leszállítsák.

Dr. Vidor Jenő étes kritikával szolt hozzá a jelentéshez. A hirlapi közleményekre maga az elnökség volt kénytelen rányomni az igazság bélyegét. Tárgyalja a rendszerben gyökerező hibákat és helyesnek tartja Hűvös Iván helyettes vezérigazgató jogkörének megszükitését. Azonban *erkölcstelennek és egyenesen fölháborítónak* tartja Hűvös Iván szerződését, amelyet a társaság vele kötött. Ebben hiven visszatükröződik az a fölfogás, amely ezt a vállalatot át és átítatta. Hűvös Iván ugyanis 1910. évi május hó 1-én szerződést kapott a vállalatól. Már egy év múlva, 1911 május 6-án pótszerződést kapott. Ennek a dátuma nagyon érdekes. Akkor folyt az az akció, amelynek eredményeképen a főváros a részvénytöbbséget megvásárolta. Május 3-án elhatározta ezt a pénzügyi bizottság, 5-én a gazdasági bizottság, 10-én a közgyűlés. Közben, május 6-án, létesült az a pótszerződés, amely a helyettes vezérigazgatónak biztosítja összes fő- és mellékilletményeit, még az összes mellékvállalatoktól is, tekintet nélkül arra, hogy ezek a részvénytársaság pénztárába befoly-nak-e és *tekintet nélkül az üzleti eredményre.* És ez a szerződés jelentékeny fix összeg (tudomásunk szerint évi 65.000 kor.) fizetésére kötelezi a vállalatot minden körülmények között 1922-ig. Fölemelíti, hogy a szentlőrinci helyi érdekű vasut ugyan *részvénytársaság*, de össze részvényei a Városi villamos tárcájában hevernek. Ennek a vállalatnak egyetlen egy saját tisztviselője van. Ellenben van több mint ké-tucat igazgatósági, végrehajtó bizottsági, fő-

ügyelő tagja. Javaslato-t kíván az alapszabályok módosítására olyan értelemben, hogy *szerves intézkedés történjék az összes vállalatok együttes vezetéséről.* Így lehet a ki-dobott ezrek egy részét megmenteni. A baráti, személyi, rokonsági, házi-orvosi összeköttetéseket ne vegyék többé figyelembe. A végrehajtó bizottságot egyáltalában meg kell szüntetni és akik a mulasztásokért felelősek, azokat a hely-lyükről el kell távolítani. Elvárja a polgármester-től, hogy minden igyekezettel azon lesz, hogy ennél a vállalatnál az erkölcs és a tisztesség fogalma érvényesüljön, hogy ezzel Budapest közlekedésügyének kötelességszerűen szolgálatot tegyen.

Disznóságok.

Dr. Brasch Arnold szol a Budapesten szokásos magas igazgatósági, főügyelő bizottsági, választmányi tagok magas díjazása ellen és kimutatja, hogy míg Berlinben egy 100 millió koronás alaptőkével alakult társaság látja el a közlekedést, annak igazgatósági és fő-ügyelő bizottsági tagjai összesen 130.000 koronát kapnak, addig itt Budapesten 1914-ben öt közlekedési vállalat igazgatósági tagjai körül-belül 1.100.000 koronát kaptak.

Javulást lát abban, hogy a mostani elnök és polgármester a Városinál 12.000 koronára redukálta a 160.000 koronás eddigi igazgatósági tantiémeket. Élesen bírálja a mérleget és a régi vezetést. Fölvívja a részvényesek figyelmét, hogy eddig *néhai Hűvös József volt elnök, a kolaudált összegből az építkezéseknél 8 százalékot vont le, amelyről elszámolni nem tartozott és amely összeg 42.000.000 koronás építkezésnél 3.200.000 koronát tesz ki.* Indítványozza, hogy Hűvös örököséi ellen a kereskedelmi törvénybe ütköző levonások miatt a polgármester *pört tegyen folyamatba.* Másik meglepetés volt a részvényesekre nézve az a leleplezés, hogy Hűvös József még 4000 korona kilométerpénzt szavaztatott meg magának az igazgatóság által, amely címen 284.000 korona kárt szenvedtek a részvényesek. Kifogásolja, hogy négyféle központi igazgatás és kiadás szerepel a mérlegben és hogy Hűvös József fizetése 140.000 koronát tett ki. Hűvös Iván, a fiu pedig 66.000 korona fizetésre kapott szerződést, holott nem is szakember, hanem mint egyszerű bank-hivatalnok került az állásba és sokkal nagyobb vállalatok 20—30.000 koronával dotálnak szak-képzett embereket. Végül támadja az igazgatóságot, hogy *politikai terrort fejt ki alkalmazottjai között, azokat üldözi politikai álláspontjuk és meggyőződésük miatt.* Ez a legsúlyosabb visszaélésnek minősíthető. Panaszolja, hogy míg az igazgatóság tagjai 60—80.000 korona fizetést élveznek és az ügyész 88.000 koronás költségjegyzéket kapott, addig egy villamos-

kalauznak, ha egy éven belül elhagyja állását, 60—70 koronát levonnak az óvadékából azon a címen, hogy egy hétig tanították. Kéri a *rendkívüli közgyűlés összehívását*, amelyen az elnök köteles legyen a vádakra válaszolni.

Az elnök egy évi halasztást kér.

Dr. Bárczy István, mint elnök, válaszolva a felszólalásokra, kijelenti, hogy a város képviselői nem jöttek a vállalathoz mint valami büntető expedíció, hanem hogy meglássák maguk, hogy mi van és hogy ebből megállapíthassák, mit kell csinálni. Hogy a város polgármesterei intézik a vállalat üzleti vezetését, csupán *átmeneti állapot*, amely csak addig fog tartani, amíg a tapasztaltak alapján módjában lesz a megfelelő fejlesztési programot kidolgozni. Azt a programot, amely egyaránt szolgálni fogja a város és a vállalat érdekeit, még erre az évre helyezi kilátásba. Elismeri, hogy a Városi villamosnál és mellékvállalatainál *a jutalékoknak bizonyos túltengése* volt, hogy a dotációkat opulensen kezelték, azt mindenki tudja, arra nem kell sok szót vesztegetni. De meg akarja magyarázni egészen őszintén, hogy *Hüvös József miért csinált ebből rendszert. A Városi villamosnak a várossal előnyösebb szerződése van, mint a Közutinak*. A városnak több előnye lévén a Közuti vonalaiból, természetesen inkább neki kedvezett. Ezt kellett Hüvösnek *személyes összeköttetések révén ellensúlyoznia*. Azért rendszeresített tehát a vállalatnál olyan sok fölösleges állást, hogy *mennél több érdekelt embere álljon rendelkezésére*, aki a Közuti vasut befolyását a városnál ellensúlyozhatja. Ő tehát *ezeket az állásokat befolyásának növelésére, de viszont ezt a befolyását a vállalat javára használta föl*.

A vállalat most sanyaru helyzetben van, ezt legjobban érzi a főváros, amely, legnagyobb részvényes lévén, legtöbbet ráfizet. A helyettes vezérigazgató kérdéses szerződésére csak azt mondhatja, hogy az igazgatósági határozaton alapszik. Ehhez alapul szolgáltak a vezérigazgató akkori jövedelmei.

Egészséges kapcsolatot akar teremteni a közlekedés érdeke és a város vagyoni érdeke között, ami ha sikerül, a részvényesek szem-

apestre vonatkozó újságcikkek

(Telv) (Idő) (Köt. ... ..) (Oldal)

pontjából is csak biztató lehet. *Egy évi türelmet kér* és akkor elő fog állni a megfelelő eredményekkel és a megfelelő tervekkel.

Dr. Vidor Jenő az igazgatóságnak Bárczy elnök által kért egy évi moratóriumot megadja, de reméli, hogy a polgármester minden tekintélyével odahat, hogy ennél a vállalatnál a közlekedés érdekét és csak egyesegyedül azt istápolják.

Persze, a részvényesek a fölmentést megadták és az igazgatóságot változatlanul újra megválasztották.